Nijolė Balsytė-Pocienė

Kunigo Vaclovo Balsio gyvenimo ir kančios kelias

Nijolė Balsytė-Pocienė

KUNIGO VACLOVO BALSIO GYVENIMO IR KANČIOS KELIAS

Spaudvita, Kėdainiai
2016

K UDK 272-722.53(474.5)(092)
Po-13

Rėmėjai:
Zita ir Vingaudas Balsiai,
Onutė ir Sigitas Balsiai,
Vilma Neverdauskienė,
Olga Pocienė,
Ramutė ir Antanas Laurinaičiai,
Daiva ir Laimutis Rudzevičiai,
Dalia ir Vincas Micutai,
Zita ir Julius Birštonai,
Jeronimas Šalčiūnas.

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka (Vytauto g 20)
Informacijos skyrius Nr 70
Invent. Nr. 17/5056

© Nijolė Balsytė-Pocienė

ISBN 978-609-8126-34-1

Pratarmė

Antrojo pasaulinio karo pradžioje iš Lietuvos besitraukianti okupacinė sovietinė armija paliko kruvinus pėdsakus. Žiauraus smurto aukomis tapo ir trys Vilkaviškio vyskupijos kunigai: Vaclovas Balsys, Justinas Dabrila ir Jonas Petrika, 1941 m. birželio 22 d. nukankinti Budavonės miškelyje netoli Vilkaviškio. Tuo metu aš buvau penkioliktus metus einantis paauglys. Man neteko savo akimis matyti šios baisios egzekucijos, bet žmonių, mačiusių baisiai sužalotus kankinių kūnus, pasakojimai kėlė siaubą.

Vėliau, mokydamasis gimnazijos paskutinėje klasėje, savo kailiu patyriau, ką reiškia pakliūti į sovietinių saugumiečių nagus. Jaunatviško entuziazmo kupini 1945 m. vasario 16 d. lygiai 12 val. klasėse sugiedojome draudžiamą Lietuvos himną. Po kelių dienų prasidėjo tardymai, grasinimai, areštai. Suėmė ir mane. Klausimai tie patys: „Kas suagitavo? Kas pradėjo giedoti?“. Nors į sprandą trenkė, bet nieko neišgavo. Prisipažinau, kad giedojau, bet kas pradėjo – nežinau. Tris dienas išlaikė suimtą, kur kraują siurbė tūkstančiai utėlių, bet nieko neišgavę paleido. Turbūt ir kiti suimtieji panašiai kalbėjo, nes išdavikų neatsirado. Susitikimas su sovietiniais saugumiečiais suformavo tvirtą ryžtą priešintis okupantams ir siekti kunigystės.

Linkiu mūsų jaunajai kartai, įkvėptai žuvusių už Dievą ir Tėvynę pavyzdžio, saugoti ir ginti tautos ir sąžinės laisvę bei nepriklausomybę, puoselėti dvasinį ir materialinį paveldą.

Vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC
2016.04.20

TURINYS

I. PRIE GIMINĖS GENEALOGINIŲ IŠTAKŲ
Įžangos žodis 7
Tėvų ir protėvių žemė – Sūduva 9
Kun. V. Balsio tėvai, seneliai, proseneliai 12

II. KUN. V. BALSIO VAIKYSTĖS IR MOKYMOSI METAI
Vaikiškus žaidimus pakeičia mokykla 23
Dvasinio pašaukimo kelio pradžia 29
Studijos Lietuvos universitete Kaune 32

III. GANYTOJIŠKŲ DARBŲ IR VEIKLOS SŪKURY
Kun. V. Balsio pėdsakai Kudirkos Naumiestyje, Kalvarijoje ir Marijampolėje 52
Kun. V. Balsys – Lankeliškių parapijos klebonas 54

IV. RAUDONOJO TERORO AUKOS
Kunigų V. Balsio, J. Dabrilos, J. Petriko kelias į mirtį 80
Neįvykęs „Raudonasis sekmadienis“ 90

V. KUNIGŲ KANKINIŲ ATMINTIES PAMINKLAI
Pirmojo paminklo kunigams kankiniams Budavonėje likimas 99
Kunigų kančios įamžinimas Lietuvai atkūrus nepriklausomybę 101

Budavonės įvykių įamžinimas žodinėje kūryboje 106
Epilogas 125
Naudoti šaltiniai ir literatūra 127

Balsytė-Pocienė, Nijolė
Po-13 Kunigo Vaclovo Balsio gyvenimo ir kančios kelias: biografinė knyga / Nijolė Balsytė-Pocienė. „Spaudvita“, 2016. – 132 p.: iliustr.

ISBN 978-609-8126-34-1

Tai penktoji Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narės Nijolės Balsytės-Pocienės knyga, kurioje pateikiama nuotraukomis bei dokumentų kopijomis iliustruota tragiškos lemties jos dėdės kunigo Vaclovo Balsio biografija.

Kitos knygos: „Saulės takas“ (pasakos) 1999 m., „Vizijos“ su bendraautore Renata Lukoševičiūte (eseistinės miniatiūros) 2000 m., „Laiko dovanos“ (eilėraščiai) 2009 m., „Nuo Stoškų iki Tupikų“ (genealoginės apybraižos) 2011m.

UDK 272-722.53(474.5)(092)

Nijolė Balsytė-Pocienė
KUNIGO VACLOVO BALSIO
GYVENIMO IR KANČIOS KELIAS

Spausdino UAB „Spaudvita“, Radvilų g. 16, Kėdainiai
www.spaudvita.lt ◆ El. p. spaudvita@centras.lt ◆ Tel. (8 347) 60711
Užsakymas Nr. 178. Tiražas 200 egz.

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka
000236708

K 272-722.53(474.5)(092)
Po-13

SVARBIAUSIOS KUN. VACLOVO BALSI

1905 08 04	–	Gimė Šakių apsk. Žvirgždaičių vls. Stoškų kaime Matildos ir Saliamono Balsių šeimoje.
	–	Pavengrupio pradinė mokykla.
1919–1920	–	Naumiesčio „Žiburio“ gimnazijos III kl.
1920–1921	–	Vilkaviškio „Žiburio“ gimnazijos IV kl.
1921–1927	–	Vilkaviškio (buv. Seinų) Vyskupijos dvasinė seminarija.
1927 09 05	–	Lietuvos universiteto Kaune teologijos-filosofijos fakulteto teologijos skyrius.
1928 08 15	–	Įšventintas į kunigus.
1929 06 14	–	Teologijos licianciato egzaminas.
1930	–	Mokslo universitete Kaune pabaiga.
1931–1932	–	Naumiesčio parapijos vikaras.
1932–1933	–	Kalvarijos vidurinės mokyklos mokytojas.
1933–1936	–	Marijampolės kalėjimo kapelionas, Marijampolės valdžios mokytojų seminarijos laisvai samdomas mokytojas.
1936–1941	–	Lankeliškių parapijos klebonas.
1941 06 22	–	Nužudytas sovietinės armijos kareivių kartu su kun. J. Dabrila ir kun. J. Petrika Budavonės miškelyje.
1941 06 25	–	Palaidotas Lankeliškiuose, bažnyčios šventoriuje. 1966 m. perlaidotas į Kudirkos Naumiesčio kapines.